

НАЦИОНАЛНА ПОЛИТИКА В ОБЛАСТТА НА БЕЗВЪЗМЕЗДНОТО И ДОБРОВОЛНО КРЪВОДАРЯВАНЕ

Д-р Жанина Йорданова Иванова дм,

УВОД

- ▶ По данни на СЗО годишно в света се набират повече от 75 милиона единици кръв. В развиващите се страни по-малко от 40% от набраната кръв е събрана от доброволни и безвъзмездни кръводарители.
- ▶ Същевременно 80% от населението на света има достъп до 20% от световните запаси от безопасна кръв.
- ▶ Според документи на СЗО крайъгълният камък на трансфузионната система е набирането, селекцията и задържането на доброволни, доброволни, безвъзмездни кръводарители. Колкото е по-сигурен източника на кръвта, толкова по-сигурен ще е крайният продукт.

Национална политика 1

- ▶ Още през далечната 1998г. СЗО приема документи за развитие на национална политика и водещи критерии за клинично приложение на кръвта. Според тези препоръки основата за сигурно и адекватно снабдяване с кръв са доброволните и безвъзмездни дарители от нискорискови групи, които редовно даряват кръв. Колкото е по-сигурен източник на кръвта толкова по-сигурен ще бъде крайния продукт. Програмите за набиране на кръводарители трябва да въвеждат механизми за подходи

Национална политика 2

- ▶ Програмите за набиране на кръводарители трябва да въвеждат механизми:
 - Подходящи селекция като вземат предвид демографските и епидемиологични фактори;
 - Спазване на конфиденциалност във всички аспекти на кръводаряването
 - Въвеждане на информационни системи които да обясняват рисковете и предимствата при кръводарителските кампании и по време на даряването на кръв
 - Окуражаване на кръводарителите да даряват кръв редовно
 - Създаване на ефективни системи за задържане на редовни кръводарители

Национална политика 3

Обучението, мотивацията, набирането и задържането на доброволни, безвъзмездни кръводарители изискват да бъдат предприети следните мерки:

1. Да си създадат организационни структури за реализация на национална кръводарителска програма;
2. Да си организира обучение на хора, отговорни за обучението, мотивацията, набирането и задържането на кръводарителите;
3. Да се идентифицира обществото от доброволни и безвъзмездни кръводарители като хора с нисък риск от предаване по кръвен път инфекции;
4. Да си организират обучителни и медийни кампании на работните места, в обществото и в образователните институции.

Национална политика 4

Известно е, че актът на кръводаряване обединяват тясно специфични медицински елементи психо-социални елементи от формирането и поведението, както на отделния индивид така и на цялото общество. Ето защо, за да могат да се осъществят целите на кръводаряването, са нужни координирани усилия на широки обществени слоеве с тези на здравната мрежа. Това не може да се постигне с отделни изолирани непоследователни пропагандни действия, а напротив -само с добре подготвена, цялостна, целенасочена и научнообоснована програма за трансформиране на общественото съзнание и създаване на трайна осъзната и твърда вътрешна убеденост и мотивация на отделния човек за даряване на кръв.

НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА ЗА БЕЗВЪЗМЕЗДНО И ДОБРОВОЛНО КРЪВОДАРЯВАНЕ 1

Кръводарителската програма представлява част от Националната трансфузионна стратегия, която всяка страна трябва да разработи съобразно собствените си нужди и при своите специфични условия. Всички международни институции препоръчват разработването и прилагането във всяка страна на национална програма за безвъзмездно и доброволно кръводаряване при спазване на следните принципи:

1. Доброволност и безвъзмездност на кръводаряването;
2. Сигурност на кръводаряването;
3. Анонимност;
4. Равнопоставеност на всички които даряват кръв и на тези за които се нуждаят от нея по отношение на социално положение, расова национална и религиозна принадлежност;
5. Самозадоволяване на страната с кръв и кръвни продукти;
6. Недопускане на комерсиализация в системата за набиране на кръв.

НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА ЗА БЕЗВЪЗМЕЗДНО И ДОБРОВОЛНО КРЪВОДАРЯВАНЕ 2

Разработването на национална програма за привличане и задържане на кръводарители изисква идентификация на целите, в които светлината на препоръките на международните организации могат да бъдат: Създаване и поддържане на такава система за кръводаряване, базирана на редовни, доброволни и безвъзмездни кръводарители, която е в състояние да удовлетвори цялата гама от трансфузионни нужди на пациентите. За да се постигне тази най-обща цел трябва да се разработи стройна, последователна и непрекъсната система от дейности, чрез която да се постигне изграждане на трайна мотивация в обществото и в отделния индивид за редовно безвъзмездно и доброволно кръводаряване.

За реализацията на Националната кръводарителска програма е необходимо да се изградят действащи структури, в които да се включат на национално, регионално и местно ниво представители на трансфузионната система, Червения кръст, неправителствени и други организации. Тези структури трябва да разработят конкретни програми и разчети на ресурсите

НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА ЗА БЕЗВЪЗМЕЗДНО И ДОБРОВОЛНО КРЪВОДАРЯВАНЕ 3

Националната програма за набиране и задържане на кръводарители включва:

1. Информационна и рекламна дейност (промоция) която се организира с цел да се преодолее недостигът на информация на населението относно:
 - морално етични проблеми на кръводаряването;
 - нуждите от кръв и кръвни съставки на страната съответно град или район;
 - реалностите на кръводаряването – безопасност, безвредност и реални рискове, средства и начини за предотвратяване;
 - разпространението на трансмисивни инфекции чрез кръвта;
 - нуждите от финансови средства за осигуряване на модерното кръводаряване и кръвопреливане;
 - актуални проблеми на кръводаряването при кризисни ситуации;
 - състоянието и опита в областта на кръводаряването на други страни.

НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА ЗА БЕЗВЪЗМЕЗДНО И ДОБРОВОЛНО КРЪВОДАРЯВАНЕ 4

2. Образователна дейност насочена към:

- ▶ подрастващото поколение, чрез разработване на специални програми за различните образователни нива, учебни средства и пособия за запознаването му с кръвта, нейните свойства, видовете кръвните съставки- получаването и използването им, необходимостта от кръводаряване, моралните ценности свързани с това, изграждане на морални норми за взаимопомощ между хората, изграждане авторитет и пр. (знание на дарителите и т.н.)
- ▶ младите хора в армията и университетите, където много от тях се срещат за първи път с проблема кръводаряване;
- ▶ преподавателите в училищата за създаване на традиция във възпитаването на учениците в тази област
- ▶ медицинските работници в лечебните заведения- за създаване на необходимостта от активното им включване в промоцията на кръводаряването, възпитанието на населението по отношение на кръводаряването, преодоляване страха от него и изграждане на нова ценностна система. За целта трябва да се включат в циклите им на обучение програми по трансфузионна хематология, които освен строго медицинските въпроси, да се включат проблемите по кръводаряването

НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА ЗА БЕЗВЪЗМЕЗДНО И ДОБРОВОЛНО КРЪВОДАРИЯВАНЕ 5

3. Обучение - това предполага създаване на програми за начално и текущо обучение по проблемите на промоцията, мотивацията, набирането и задържането на кръводарители от ниско рискови групи на служителите на ЦТХ, сътрудници на Червения кръст, членовете на клубове по кръводаряване, на доброволци за набиране на кръводарители.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Всички дейности, свързани със събирането на кръв, контрола, обработката, съхранението и разпределението,

- ▶ **трябва да се координират на национално ниво и**
- ▶ **трябва да има национална рамка** за насърчаването на еднаквото приложение на стандартите и последователността в качеството и безопасността на кръвта и нейните продукти за страните от Европейския съюз.
- ▶ През 2016 година 70% от държавите имат национална политика по отношение на кръвта в сравнение с 60% от държавите през 2004 година.
- ▶ Общо 62% от държавите имат специално законодателство относно безопасността и качеството при преливането на кръв.

БЛАГОДАРЯ ЗА ВНИМАНИЕТО

Д-р Жанина Йорданова Иванова дм

